

บันทึก

เรื่อง การตีความมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ (อำนาจของกรมเจ้าท่าในการมีคำสั่ง
ให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ล่งล้าลำน้ำ)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๑๕๖๓๖ ลงวันที่ ๑๔
กันยายน ๒๕๑๙ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับอำนาจ
ของกรมเจ้าท่าที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ล่งล้าลำน้ำที่ปลูก
สร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ
ไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ตามที่กระทรวงคมนาคมหารือมาโดยมีข้อเท็จจริงดังนี้

กรมเจ้าท่าได้รับคำร้องเรียนจากนายบัว เกิดผล เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนด
เลขที่ ๘๑ ตำบลเกาะเกร็ด (เกาะศาลากุน) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ว่าขอให้กรมเจ้าท่า
ดำเนินการเกี่ยวกับกรณีที่มีผู้ปลูกบ้านล่งล้าลำน้ำหน้าที่ดินของผู้ร้อง เจ้าหน้าที่กองตรวจท่าซึ่ง
เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ชี้แจงให้ผู้ร้องทราบว่า อำนาจของกรมเจ้าท่าที่จะมี
คำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งใดที่ล่งล้าลำน้ำที่ปลูกสร้างโดยไม่ได
รับอนุญาตจากเจ้าท่าให้ทำการรื้อถอนตามมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ
ไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่
๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ นั้น จะกระทำได้อต่อเมื่ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างได้ปลูกสร้างภายหลังที่
ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนั้น แต่ผู้ร้องมีความเห็นว่าประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว
น่าจะใช้บังคับกับกรณีที่มีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีมาก่อนเช่นเดียวกับกรณีที่มีขึ้นภายหลัง
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวด้วย

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงขอให้สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นตามปัญหาที่ผู้ร้องกับเจ้าหน้าที่กองตรวจท่า มี
ความเห็นขัดแย้งกันว่า กรมเจ้าท่าจะมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร
หรือสิ่งปลูกสร้างที่ล่งล้าลำน้ำทำการรื้อถอนสิ่งเหล่านั้นตามมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือใน
น่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลง
วันที่ ๑๘ มกราคมพ.ศ. ๒๕๑๕ สำหรับกรณีที่อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ล่งล้าลำน้ำที่มีมาก่อน
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) เห็นว่า

มาตรา ๑๑๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ก่อนที่จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็มีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งใดล่วงล้ำลำแม่น้ำเจ้าพระยานอกจากจะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าหรือจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่อยู่แล้ว และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ ดังกล่าวมาตรา ๑๑๘^๒ ของพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ก่อนที่จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ก็ได้กำหนดมาตรการให้เจ้าท่าหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่บังคับให้เรือถอนสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำแม่น้ำเจ้าพระยานั้นได้ภายในเวลาที่จะกำหนด เช่นเดียวกับมาตรา ๑๑๗^๓ และมาตรา ๑๑๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ฉะนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๘ จึงมิได้เป็นการกำหนดความผิดขึ้นใหม่ หากเป็นเพียงการแก้ไขเพิ่มเติมโทษและข้อความต่างๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำลำคลอง ฯลฯ นั้น ได้กำหนดให้เจ้าท่ามีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้เรือถอน และถ้าครบกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง หากยังไม่มีการรื้อถอนก็ให้เจ้าพนักงานรื้อถอนอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำน้ำได้ ดังนั้น เมื่อประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ มิได้มีบทเฉพาะกาลยกเว้นมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับแล้ว อำนาจของเจ้าท่าตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ

^๑ มาตรา ๑๑๗ (ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐) ภายในมณฑลกรุงเทพฯ ห้ามเป็นอันขาดมิให้ผู้ใดทำสิ่งใดที่เป็นการล่วงล้ำในลำแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า หรือจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่

^๒ มาตรา ๑๑๘ (ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ปว.ฉบับที่ ๕๐) ผู้ใดละเมิดต่อข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดในมาตรา ๑๑๗ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าร้อยบาท และให้บังคับให้รื้อถอนสิ่งที่เป็นเครื่องล่วงล้ำนั้น ภายในเวลาที่จะกำหนดและโดยเสียเงินของตนเองถ้าแลชัดเจนมิทำตามคำสั่งให้รื้อถอนฉะนั้น ให้เจ้าท่าหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการรื้อถอน โดยคิดเอาค่าใช้จ่ายในการนั้นแก่ผู้ที่มีความผิด

^๓ มาตรา ๑๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือลำน้ำ ในน้ำและใต้ลำน้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

^๔ มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และให้เจ้าท่ามีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้เรือถอนไปให้พ้นแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งล่วงล้ำนั้น และเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้วยังไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำนั้นออกไป ให้เจ้าท่าจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำนั้นได้ ในการนี้ให้เจ้าท่าจัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงยอมใช้บังคับแก่กรณีการฝ่าฝืนที่เกิดขึ้นก่อน
วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ใช้บังคับด้วย

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๑๙